

KORRALDUS

28.10..2015 nr 1-15/15/296

Välisõhu saasteloa andmine

I ASJAOLUD

Osaühing Ovolex (rg-kood 10119618, aadress Väike-Lähtru küla, Martna vald, 90601 Lääne maakond) (edaspidi ka *käitaja*) esitas 18.08.2015 Keskkonnaametile (edaspidi ka *loa andja*) välisõhu saasteloa nr L.ÕV/300807 muutmise taotluse ja lubatud heitkoguste projekti. Saasteluba on käitajale väljastatud heitmete eraldamiseks välisõhku käitisel aadressil Väike-Lähtru küla, Martna vald, 90601 Lääne maakond (katastriüksus 45201:002:0111). Saasteloa muutmist taotletakse seoses uue puidukatla paigaldamisega käitisel ja seoses uuenenud määrusega linnukasvatusest saasteainete heitkoguste arvutamisel (keskkonnaministri 25. märtsi 2014. a määrusele nr 8 „Looma- ja linnukasvatusest välisõhku eralduvate saasteainete heitkoguste määramismeetodid“).

Käitaja põhitegevuslaks on kodulindude (kanad) kasvatus ja aretus, munade tootmine ning kodulindude haudejaamade tegevus (EMTAK kood 01471). Sugulinnukasvatuse tootmisväljundiks on haudemunad AS Tallegg haudejaamale. Linde peetakse kolmes lindlas vabapidamisel sügavallapanuga lautades. Farmihoonetest eralduvateks saasteaineteks on ammoniaak, metaan, dilaammastikoksiid (naerugaas) ja tahked osakesed, kokku kuni 10,7 tonni aastas.

Katlamaja hoonesse on paigaldatud kaks katelt. Pelletikatel CS400 võimsusega 0,4 MW on keskküttekatel, mis on ette nähtud hoonete kütte ja sooja tarbeveega varustamiseks. Katel on restkoldega, suitsugaaside puhastamiseks on paigaldatud tsüklon Termox TM-1,1, mille projekteeritud puhastusaste on 70 %. Puitpelletit kulub aastas kuni 126,3 tonni. Reservkatelaks on üks 0,3 MW võimsusega kergel kütteõlil töötav malmkatel G 300/11. Aastane prognoositav kütusekulu on kuni 4,46 tonni. Kütuste põletamisel eraldatakse katlamajast aastas välisõhku kokku kuni 3 tonni tahkeid osakesi, lämmastikoksiide, süsinikoksiidi, vääveldioksiidi, lenduvaid orgaanilisi ühendeid ja raskmetalle ning 21 tonni süsinikdioksiidi. Käitise tootmisterritooriumi ümbritsevad maatulundus- ja elumumaad. Lähimad elamud asuvad käitise saasteallikatest ca 100 m kaugusel. Lähimad kaitstavate taimeliikide kasvukohad asuvad käitisest suhteliselt kaugel, jäädes vastavalt 270 m ja 1,4 km kaugusele põhja-loode suunda (III kategooria kaitsealused liigid Viola uliginosa (kannike, lodu-)). Samalaadsed saasteallikad lähipiirkonnas puuduvad.

Lähtudes välisõhu kaitse seadusest (edaspidi *VÕKS*) § 68 lõikest 1 ning keskkonnaministri 11.06.2014 määruse nr 20 „Saasteainete heitkogused ja kasutatavate seadmete võimsused,

millest alates on nõutav välisõhu saasteluba ja erisaasteluba“ § 2 lõigetest 2 ja 4 ning § 3 lõikest 1, on käitajal kohustus omada välisõhu saasteluba, kuna käitisest välisõhku viidud saasteainete aastaste heitkoguste piirväärtused ja kasutatavate seadmete võimsused ületavad nimetatud määrusega kehtestatud piirarve (eespool nimetatud määruse § 2 lõige 2 punkt 1 (tahkete osakeste kõik fraktsioonid kokku 1 t/a), lõige 2 punkt 3 (ammoniaak 1 t/a) ja lõige 4 (lenduvad orgaanilised ühendid 0,1 t/a) ning § 3 lõige 1 (põletusseadmete summaarne soojussisendile vastav nimisoojusvõimsus ületab 0,3 MW)). VÕKS § 70 kohaselt annab paikse saasteallika käitajale saasteloa Keskkonnaamet.

Kui VÕKS § 68 lõige 2 kohaselt on saasteloa omamine vähemalt ühe saasteaine tõttu kohustuslik, märgitakse saasteloa taotluses ja saasteloaas kõik sellest saasteallikast eralduvad saasteained, mille heitkogus on aastas üks kilogramm või rohkem. Vastavalt VÕKS § 68 lõikele 3, kui saasteallika käitaja ei ole ületanud määrusega nr 20 kehtestatud saasteainete heitkoguseid, siis on saasteainetel, mille heitkogus on aastas üks kilogramm või enam, informatiivne tähendus. Keskkonnaamet võtab aluseks VÕKS § 68 lõike 2 ja kannab välisõhu saasteloele kõik andmed, mis on aastas 1 kg ja enam.

Lähtudes VÕKS § 77 lõikest 1 registreeris loa andja esitatud taotluse 18.08.2015 nr HLS 9-4/15/18797 ning kontrollis esitatud taotluse ja LHK projekti vastavust keskkonnaministri 12.11.2013 määruse nr 66 „Välisõhu saasteloa ja erisaasteloa taotluse ja loa vormid ning loataotluse sisule esitatavad nõuded“ nõuetele. Keskkonnaamet pidas käitaja poolt esitatud andmeid piisavaks saasteloa menetluse algatamiseks, millest loa andja teavitab käitajat 07.09.2015 (Keskkonnaameti kiri nr HLS 9-4/15/18797-2).

Loa andja kontrollis välisõhu saasteloa taotluse ja LHK projekti vastavust keskkonnaministri 08.04.2011 määrusele nr 43 „Välisõhu saastatuse taseme piir- ja sihtväärtused, saasteaine sisalduse muud piirnormid ning nende saavutamise tähtsused“. Nimetatud määruse § 2 lõige 2 sätestab, et paiksest saasteallikast (käitisest) eralduva saasteaine lubatud heitkoguse määramisel eeldatakse, et saasteaine sisalduse piirnormi täitmine on tagatud käitise tootmisterritooriumi piiril.

Olulisemateks saasteaineteks on ammoniaak ja peened osakesed (PM₁₀), mille kõrgeimad arvutuslikud kontsentratsioonid tekivad lindlate vahetus ümbruses ja võivad ebasoodsate ilmastikutingimuste korral 2-3 korda ületada vastavalt ühe ja kahekümne nelja tunni keskmist saastatuse taset (SPV₁ ja SPV₂₄). Puitpelleti põletamisel tekivad saasteainete maksimaalsed kontsentratsioonid 30-40 m kaugusel katlamaja korstnast. Vastavalt LHK projektile võib arvutuslikul teel määratud lämmastikoksiidide ja tahkete osakeste saastetase küündida kuni 30% ühe tunni keskmisest saastatuse tasemest (SPV₁). Teiste saasteainete arvutuslik saastetase jääb alla 10% lubatust. Kuna saasteallikad on madalad, siis saasteained saasteallikatest kaugemale ei levi, langedes väljaspool tootmisterritooriumi (sh lähimate elamute juures) alla 10% piirväärtusest.

II KAALUTLUSED LOA ANDMISEL JA MENETLUSKÄIK

Välisõhu saasteluba on VÕKS § 67 lõike 1 kohaselt dokument, mis annab välisõhu kaitse seaduses sätestatud juhtudel õiguse viia paiksest saasteallikast saasteaineid välisõhku ning määrab selle õiguse kasutamise tingimused. Vastavalt VÕKS § 67 lõikele 3 kohaldatakse välisõhu saasteloa taotlemisele ja andmise menetlusele haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) avatud menetluse sätteid.

Vastavalt VÕKS § 78 lõikele 4 avaldas loa andja 07.09.2015 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded loa menetluse algatamise teate. Ettepanekuid ja vastuväiteid loa taotluse avalikustamise käigus ei laekunud.

Vastavalt VÕKS § 78 lõikele 4 saatis loa andja 07.09.2015 oma kirjaga nr HLS 9-4/15/18797-3 käitaja saasteloa taotluse Martna Vallavalitsusele arvamuse saamiseks seoses menetletava loaga. Ühtlasi informeeris Keskkonnaamet Martna Vallavalitsust, et kui Martna Vallavalitsus oma arvamust määratud tähtjaks esitanud ei ole või palunud määratud tähtaega pikendada, võib Keskkonnaamet vastavalt haldusmenetluse seadusele § 16 lõikele 2 lahendada ülalnimetatud saasteloa taotluse ilma kohaliku omavalitsuse arvamusega. Martna Vallavalitsus ei esitanud määratud tähtjaks oma arvamust ega palunud ka määratud tähtaega pikendada.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 6 lõige 1 ja 2 ning Vabariigi Valitsuse 29. augusti 2005 a. määruse nr 224 (*edaspidi määrus nr 224*) "Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu¹" § 2 punkti 1 kohaselt tuleb keskkonnamõju hindamise algatamist kaaluda, kui soojuselektrijaama või muu põletusseadme rajamisel (püstitamisel) või laiendamisel ning elektri- või soojusenergia tootmisel on põletusseadmete summaarne soojussisendile vastav nimisoojusvõimsus 50-299 megavatti.

Osaühing Ovolex katlamajas on põletusseadmete summaarne soojussisendile vastav nimisoojusvõimsus 0,84 megavatti, mis on oluliselt madalam eespool nimetatud künnisvõimsusest (50 megavatti).

KeHJS § 6 lg 1 ja lg 2 ning määruse nr 224 § 9 lõige 8 kohaselt tuleb keskkonnamõju hindamise eelhindangu andmise vajalikkust kaaluda kodulinnufarmi rajamiseks või kodulindude intensiivkasvatuseks käitises, kus peetakse 40 000 kuni 60 000 lindu.

Osaühing Ovolex kodulinnufarmis peetakse 26 000 kana.

Keskkonnamõju hindamise algatamist kaalutakse vastavalt määruse nr 224 § 15 lõikele 9 ka selliste tegevuste korral, mis võivad kaasa tuua ebameeldiva või ärritava lõhnaaine eraldumise välisõhku.

Linnukasvatusega kaasnevat soovimatut lõhnataju võivad põhjustada ammoniaak ja lämmastikuühendid. Soovimatu lõhna levik Osaühing Ovolex kodulinnufarmist lähimatele elamumaadele on vähetõenäoline, kuna farmis puuduvad avatud sõnnikuhoiulad, mis on tavapärastel suurimaks ebameeldiva ja ärritava lõhna allikaks farmides. Kana peetakse sügavallapanul (sõnnik kuivatatakse). Sõnniku hoidmiseks spetsiaalseid rajatisi ei ole ehitatud. Ovolex OÜ sugulinnufarm on projekteeritud nii, et see mahutaks kogu sugulinnu tsükli tahesõnniku. Tekkiv sõnnik koguneb tsükli vältel farmi ja eemaldatakse tsükli lõpus. Sõnnikut kasutatakse põldudel väetisena. Sõnnik veetakse kinnises autokoormas (30 m³) lepingupartneri põllule. Vajadusel (talvel) viiakse tahesõnnik AS Tallegg kuivsõnnikuhoiulasse Jõelähtme vallas. Sõnniku vedamise ja laotamise eest vastutab maaomanik. Samas pakub eespool nimetatud teenust ka AS Tallegg, kes omab parimale võimalikule tehnikale vastavat masinaparki. Kokkulepe on sõlmitud põllumajandustootjaga OÜ Lõpe Agro. OÜ Lõpe Agrol on Pärnu maakonnas umbes 850 ha põllumaad, kuhu juba praegu laotatakse AS Tallegg Loo lindlates tekkivat sõnnikut.

Ammoniaagi kõrgeimad arvutuslikud kontsentratsioonid tekivad lindlate vahetus ümbruses ja võivad ebasoodsate ilmastikutingimuste korral 2-3 korda ületada ühe tunni keskmist saastatuse taset (SPV₁). Dilämmastikoksiidi maksimaalne arvutuslik saastetase jääb alla 10% lubatust. Kuna saasteallikad on madalad, siis saasteained saasteallikatest kaugele ei levi, langedes väljaspool tootmisterritooriumi (sh lähimate elamute juures) alla 10% piirväärtusest.. 2008. a teostati farmi keskkonnamõjude hindamine OÜ ELLE poolt. KMH aruanne kiideti Läänemaa keskkonnateenistuse poolt heaks juunis 2008. Tuginedes eelnimetatule, eelhindangu koostamist vajalikuks ei peetud ja keskkonnamõju hindamist ei algatatud.

VÕKS § 46 lõike 1 kohaselt kehtestab saasteainete heitkoguste määramise korra ja määramise meetodid keskkonnaminister määrusega. VÕKS § 46 lg 2 sätestab, et kui saasteaine

hehtkoguse määramiseks ei ole määramismeetodit käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt kehtestatud, võib saasteaine hehtkoguse määramiseks kasutada rahvusvaheliselt üldtunnustatud või saasteloa, keskkonnamakpleksloa või jäätmepõletamist käsitleva jäätmeloa andja hinnatud muud sarnast metoodikat, mille kasutamiseks annab kirjaliku nõusoleku Keskkonnaministeerium.

Käitaja välisõhu saasteloa taotlusmaterjalides on põletusseadmest eralduvate saasteainete hehtkogused arvutatud keskkonnaministri 02.08.2004 määruse nr 99 „Põletusseadmetest välisõhku eralduvate saasteainete hehtkoguste määramise kord ja määramismeetodid“ alusel.

Linnukasvatusest välisõhku eraldunud ammoniaagi, metaani ja diämmastikoksiidi hehtkoguste arvutamisel on lähtutud keskkonnaministri 25.03.2014 määrusega nr 8 „Looma- ja linnukasvatusest välisõhku eralduvate saasteainete hehtkoguste määramismeetodid“ kehtestatud metoodikast.

Farmihoonetest välisõhku eralduvate peenete osakeste (PM₁₀) ja tahkete osakeste, summaarselt (PM_{sum}) hehtkoguste määramiseks on kasutatud EU ILF BREF dokumendis „Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs. Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC) July 2003“ toodud kirjeldusi ja numbrilisi näitajaid. Keskkonnaministeerium on nimetatud metoodika kasutamise heaks kiitnud e-kirjaga 17.07.2015.

Saasteainete hajumisarvutuseks on kasutatud Tartu Ülikoolis välja töötatud modelleerimistarkvara AEROPOL 5.1, mis vastab VÕKS § 45 lõikes 3 ja keskkonnaministri 22.09.2004 määruks nr 120 „Välisõhu saastatuse taseme määramise kord“ § 8 lõige 1 punktis 1 toodud tingimustele (välisõhu saastatuse taseme määramiseks piirkonnas tohib kasutada Gaussi difusioonivõrrandi mudelit).

Vastavalt VÕKS § 89 lõige 1 punktile 6 peab paikse saasteallika käitaja kontrollima saasteallikast välisõhku viidud saasteainete hehtkoguste koostist ja suurust ning nende vastavust saasteloaas sätestatud kontrollarvudele.

Olulisemateks saasteaineteks on ammoniaak ja peened osakesed (PM₁₀), mille kõrgeimad arvutuslikud kontsentratsioonid tekivad lindlate vahetus ümbruses ja võivad ebasoodsate ilmastikutingimuste korral 2-3 korda ületada vastavalt ühe ja kahekümne nelja tunni keskmist saastatuse taset (SPV₁ ja SPV₂₄). Puitpelleti põletamisel tekivad saasteainete maksimaalsed kontsentratsioonid 30-40 m kaugusel katlamaja korstnast. Vastavalt LHK projektile võib arvutuslikul teel määratud diämmastikoksiidide ja tahkete osakeste saastetase küündida kuni 30% ühe tunni keskmisest saastatuse tasemest (SPV₁). Teiste saasteainete arvutuslik saastetase jääb alla 10% lubatust. Kuna saasteallikad on madalad, siis saasteained saasteallikatest kaugemale ei levi, langedes väljaspool tootmisterritooriumi (sh lähimate elamute juures) alla 10% piirväärtusest. Eelõeldut arvesse võttes ei pea Keskkonnaamet vajalikuks saasteainete hehtkoguste täpsustamist otseste mõõtmiste teel.

Vastavalt VÕKS § 82 antakse saasteluba tähtajatult või kindlaksmääratud tähtjaks, olenevalt saasteloa eritingimustest. Käitaja taotles välisõhu saasteloa väljastamist tähtajatult. Kuna vastavalt VÕKS § 89 lõige 1, punktile 3 peab käitaja enne oluliste muudatuste kavandamist tehnoloogiaprotsessis ja saasteallikate parameetrite muutmisel teavitama sellest loa andjat ja kui tehnoloogiaprotsessi muutmisel kaasnevad sellega olulised muudatused saasteainete hehtkoguste osas, taotlema vastavalt VÕKS § 85 lõige 1 punktile 4 uue välisõhu saasteloa, siis pidas loa andja võimalikuks anda käitajale saasteloa tähtajatult.

Lähtudes HMS § 40 sätetest, saatis Keskkonnaamet 15.10.2015 oma kirjaga nr HLS 9-4/15/18797-4 käitajale ja Martna Vallavalitsusele välisõhu saasteloa eelnõu arvamuse ja seisukohtade esitamiseks. Martna Vallavalitsus ja käitaja ei esitanud vastuväiteid seoses väljastatava loaga.

Lähtudes HMS § 40 sätetest avaldas loa andja 15.10.2015 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded käitaja välisõhu saasteloa eelnõu. Ettepanekuid ja vastuväiteid loa eelnõu avalikustamise käigus ei laekunud.

III OTSUSTUS

Arvestades, et antud välisõhu saasteloa taotluse menetluse käigus ei tuvastanud Keskkonnaamet taotluses kirjeldatud tegevuse vastuolu VÕKS ja muude sellest seadusest tulenevate alamate õigusaktidega, saab Keskkonnaamet väljastada Osaühingule Ovolex välisõhu saasteloa käitaja poolt taotletud ulatuses. Saasteloa kehtestatakse käitajale aastased ja hetkelised saasteainete maksimaalsed heitkogused, mida käitaja võib välisõhku viia käitisest aadressil Väike-Lähtu küla, Martna vald, 90601 Lääne maakond (katastriüksus 45201:002:0111) ning aruandluse kord ja tähtjad.

Lähtudes eeltoodust, käitaja taotlusest ja tuginedes välisõhu kaitse seaduse §-le 70 ning Keskkonnaameti peadirektori 08.05.2014 käskkirja nr 1-4/14/242 "Regioonide põhimääruste kinnitamine" " lisa 2 "Hiiu-Lääne-Saare regiooni põhimäärus" punktidele 2.1 ja 3.5.8 otsustan :

- 1. Väljastada Osaühingule Ovolex (rg-kood 10119618, aadress Väike-Lähtu küla, Martna vald, 90601 Lääne maakond) tähtajatu välisõhu saasteluba nr L.ÕV/326877 heitmete viimiseks välisõhku käitisest aadressil Väike-Lähtu küla, Martna vald, 90601 Lääne maakond (katastriüksus 45201:002:0111).**
- 2. Tunnistada kehtetuks Osaühing Ovolex välisõhu saasteluba nr L.ÕV/300807.**
- 3. Avalikustada Osaühingule Ovolex välisõhu saasteloa andmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.**
- 4. Käesolev korraldus jõustub teatavakstegemisest.**
- 5. Teha Osaühing Ovolex välisõhu saasteluba nr L.ÕV/326877 kättesaadavaks Keskkonnaameti keskkonnateenuste portaalis (<https://eteenus.keskkonnaamet.ee/>).**

Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras või vaide loa andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

(Allkirjastatud digitaalselt)

Kaja Lotman
juhataja
Hiiu-Lääne-Saare regioon

Saata: Osaühing Ovolex, ovolex@ovolex.ee
Martna Vallavalitsus, vallavalitsus@martna.ee
Keskkonnainspeksiooni Läänemaa büroo, valve@kki.ee

Liia Krumm
välisõhu spetsialist

Hiiu-Lääne-Saare regioon